

reflexion

Västvärldens sjukdomar blir allas

»Ökningen är särskilt stor i Afrika och södra Asien – delar av världen som dessutom har omfattande problem med svåra infektionssjukdomar.«

Kroniska sjukdomar som hjärt-kärlsjukdom, cancer, diabetes och KOL blir snabbt allt vanligare i utvecklingsländer. Åttio procent av alla som dör på grund av dessa sjukdomar finns i länder som Indien, Vietnam, Brasilien och Sydafrika.

Mot bakgrund av denna utveckling antog FN i september en deklaration »on the prevention and control of non-communicable diseases«. Det konstateras att dessa sjukdomar kraftigt minskar den ekonomiska tillväxten i de flesta av världens länder. Ökningen är särskilt stor i Afrika och södra Asien – delar av världen som dessutom har omfattande problem med svåra infektionssjukdomar.

Orsaken är främst förändrad livsstil med fler rökare, mindre fysisk aktivitet och nya kostvanor. Så, vad göra? De drabbade länderna har inte råd med dyra behandlingar. Därför är FN-deklarationen fokuserad på tidig identifikation av riskfaktorer och på riktad och generell prevention. Detta innefattar rening av rök från spisar, förebyggande av trafikskador och förändrade levnadsvanor vad gäller tobak, fysisk aktivitet, kost och alkohol.

Många innovativa idéer kommer från olika utvecklingsländer. I Sydafrika har exempelvis försäkringsbolaget Discovery infört »air miles« för den som går på gym eller är fysiskt aktiv på andra sätt. Detta kontrolleras genom att kreditkortet dras på träningsanläggningen eller att stegmätardata skickas in. I andra program får de personer som lyckas sänka sitt blodtryck eller gå ned i vikt lägre försäkringskostnad.

Carl Johan Sundberg
medicinsk redaktör
carl.j.sundberg@lakartidningen.se

Foto: Natursports/Shutterstock Images

James Parkinson, kirurgen bakom syndromet, var även intresserad av geologi. Han gav namn åt flera fossiler, bl a ammoniten *Parkinsonia parkinsoni*. **KULTUR** Sidan 2173

signerat

2131 En lättnadens suck! *Marie Wedin*

reflexion

2127 Västvärldens sjukdomar blir allas
Carl Johan Sundberg

It debat

2132 Lika bör behandlas lika – men vad är lika? *Niels Lynø*

Foto: Scapix

2133 Apropos! Avrättningen av Troy Davis Appell för bildandet av »Läkare mot dödsstraff« *Magnus Carlsson*

aktuell

2134 Narkosläkaren: »Nu vill jag tillba-

ka till mitt vanliga jobb«

2135 Domaren: »I brottmål gissar vi inte«

2138 Arbetsgrupp föreslår: Lokalföreningsobligatoriet för chefer blir kvar

2139 Förvaltningsdomstolen öppnar för mindre stränga sjukersättningskrav

2140 Överbeläggning ska definieras

Förbud mot filmning i Västerbotten

medicinsk kommentar

2144 Fetalt hemoglobin öppnar för tidig upptäckt av preeklampsi
Charlotta Grunewald

nya rön

2146 Snusning under graviditet ökar risken för neonatal apné
Anna Gunnerbeck

Erektionsproblem efter prostatacancerbehandling kan förutses
Anders Hansen

Studier har visat att fritt fetalt hemoglobin (HbF) bildas och ansamlas i placentan vid preeklampsi. Fritt HbF är en prediktiv och diagnostisk markör, och arbete pågår för att introducera metoden i kliniken. **Sidorna 2144 och 2151**

Bilden visar ett 6–7 veckor gammalt foster. Foto: Dr G Moscoso/Science Photo Library/IBL Bildbyrå. Liten bild (Niels Lynø), foto: Ulf Sirborn

Läkartidningen

2147 Intensiv behandling av diabetes skyddar inte mot demens *Anders Hansen*

Viktigt följa upp följsamhet till hepatit C-behandling *Karin Sundström*

2148 Lovande molekylärbiologiska rön kring hjärtsvikt *Anders Hansen*

Samband mellan gallstensoperation och cancer i matstrupen *Jesper Lagergren*

Klinik och vetenskap

2151 **Klinisk översikt** Orsaken till preeklampsi på väg att klarläggas. Feltalt hemoglobin kan vara nyckeln till prediktion, diagnostik och behandling *Stefan R Hansson, Ulrik Dolberg Anderson, Magnus Centlow, Magnus G Olsson, Bo Åkerström*

2157 **Originalstudie** Latent tbc hos barn är ett ökande hälsoproblem. Retrospektiv journalstudie visar behovet av hälsundersökning av nyinvandrade *Lotta Buxbaum, Mari Just, Sten-Erik Bergström, Margareta Blennow*

2162 **ABC om** Handledens ligamentskador – behandling *Jonny Andersson, Peter Axelsson*

debatt och brev

2169 Ett statinpillär för mycket *Uffe Ravnskov, Karl-E Arfors, Christer Enkvist, Tore Scherstén, Ralf Sundberg, Jørgen Vesti Nielsen*

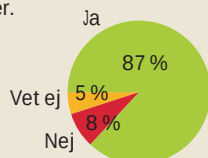
2170 **Replik:** Biverkningsspöke utan grund *Paul Hjemdahl, Anette Allhammar, Johan Eklund, Tomas Forslund, Johan Hulting, Thomas Kahan, Arne Martinsson, Rickard Malmström, Franz Rücker, Karin Schenck-Gustafsson, Jonas Schwieler, Mattias Törnerud, Björn Wettermark*

2172 Försäkringskassan: Vi tar till oss av kritiken *Katarina Sinerius, Birgitta Eeg-Olofsson*

webbfrågan:

Kan du tänka dig att donera dina organ och vävnader efter din död?

Donationsveckan pågår under tiden 17–23 oktober.

753 hade svarat den 24 oktober kl 11.00.

Foto: Science Photo Library/IBL Bildbyrå

NYA RÖN Behandling av hepatit C är komplicerad. Den kräver ribavirin dagligen och interferon som injektion varje vecka. Sidan 2147

Systematisk överdosering av folsyra? *Bo Norberg*

Mer debatt på webben

kultur

2173 Kirurgen James Parkinson gav namn även åt fossiler *Bengt I Lindskog*

2174 Recensioner

2175 **Iediga tjänster**

2177 **platsannonser**

2189 **meddelanden**

2190 **information från läkarförbundet**

endast på webben

Fler artiklar på Lakartidningen.se

■ TIPSA LÄKARTIDNINGEN

Har du ett nyhetstips – ta kontakt med redaktionen! Mejla till: tipsa@lakartidningen.se
Tala om ifall du vill vara anonym!

Vetenskapliga artiklar har genomgått referentbedömning. Varje manuskript granskas av minst en (ofta fler) av Läkartidningens stab vetenskapliga experter. Granskningen av manuskript sker enligt internationella rekommendationer (www.icmje.org).

Organ för Sveriges läkarförbund
Box 5603, 114 86 Stockholm
Besöksadress: Östermalmsgatan 40
Telefon: 08-790 33 00
Fax: 08-20 76 19 (centralredaktion)
08-20 74 35 (annonser)
Webb: Lakartidningen.se
E-post: redaktionen@lakartidningen.se
annonser@lakartidningen.se
foramn.efternamn@lakartidningen.se

Chefredaktör och ansvarig utgivare
Jonas Hultkvist 08-790 34 61

Medicinsk huvudredaktör
Jan Östergren (internmedicin) 08-790 34 31

Redaktionschef och stf ansvarig utgivare
Karin Bergqvist 08-790 34 91

Tf medicinsk redaktionschef
Anne Brynolf 08-790 34 87

Webbchef
Elisabet Ohlin 08-790 34 97

Marknads-/annonsdirektör
Ulf Jansson 08-790 35 47

Medicinska redaktörer
Jon Ahlberg, docent (patientsäkerhet)
Margaretha Bågedahl-Strindlund, docent (psykiatri)
Ylva Böttiger, docent (klinisk farmakologi)
Mikael Hasselgren, doktor (allmänmedicin)
Lena Marions, docent (obstetrik och gynekologi)
Louis Riddez, docent (kirurgi)
Carl Johan Sundberg, docent (fysiologi)

Sekretariat
Inga-Maj Lagerholm 08-790 34 11
Britt-Marie Ström 08-790 34 79

Administration/ekonomi
Yvonne Bäärnhielm 08-790 34 74

Produktion
Marita Arvidsson (grafiker) 08-790 34 72
Mats Kardell (IT) 08-790 33 38
Bo Svensson (IT) 08-790 33 19

Grafik: Typoform (där inget annat anges)

Redaktion
Björn Enström (webbredaktör) 08-790 34 81
Doris Francki (medicinsk redigering) 08-790 34 67
Sara Gunnarsdotter (reporter) 08-790 34 10
Sara Holfve (AD) 08-790 34 63
Jarl Holmén (medicinsk terminologi, korrektur) 08-790 34 64
Gabor Hont (kultur) 08-790 34 80
Carin Jacobsson (meddelanden) 08-790 34 78
Ewa Knutsson (medicinsk redigering) 08-790 34 83
Jan Lind (debatt) 08-790 34 84
Michael Löftrup (reporter) 08-790 35 26
Marie Närlid (reporter) 08-790 34 29
Madeleine Ramberg Sundström (redigering) 08-790 34 82
Birgit Wilhelmsen (medicinsk redigering) 08-790 34 94

Marknads- och annonsavdelning
Britt-Marie Aronsson (annonskoordinator) 08-790 34 95
Irene Balsam (annonsservice) 08-790 34 90
Eva Larsson (säljare) 08-790 35 06
Göran Sterner (säljare) 08-790 35 03
Vivan Streng (annonsservice) 08-790 34 73

Prenumerationsavdelningen
Hélène Engström 08-790 33 41
pre@lakartidningen.se

Läkartidningen Förlag AB
Håkan Wittgren (vd)

TS-kontrollerad upplaga: 41 600 ex
ISSN: 0023-7205 (pappersutgåva)
1652-7518 (webbupplaga)
Tryckeri Sörmlands Grafiska AB

organ för
sveriges läkarförbund
grundad 1904

